

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

САНГИЙН ЯАМ

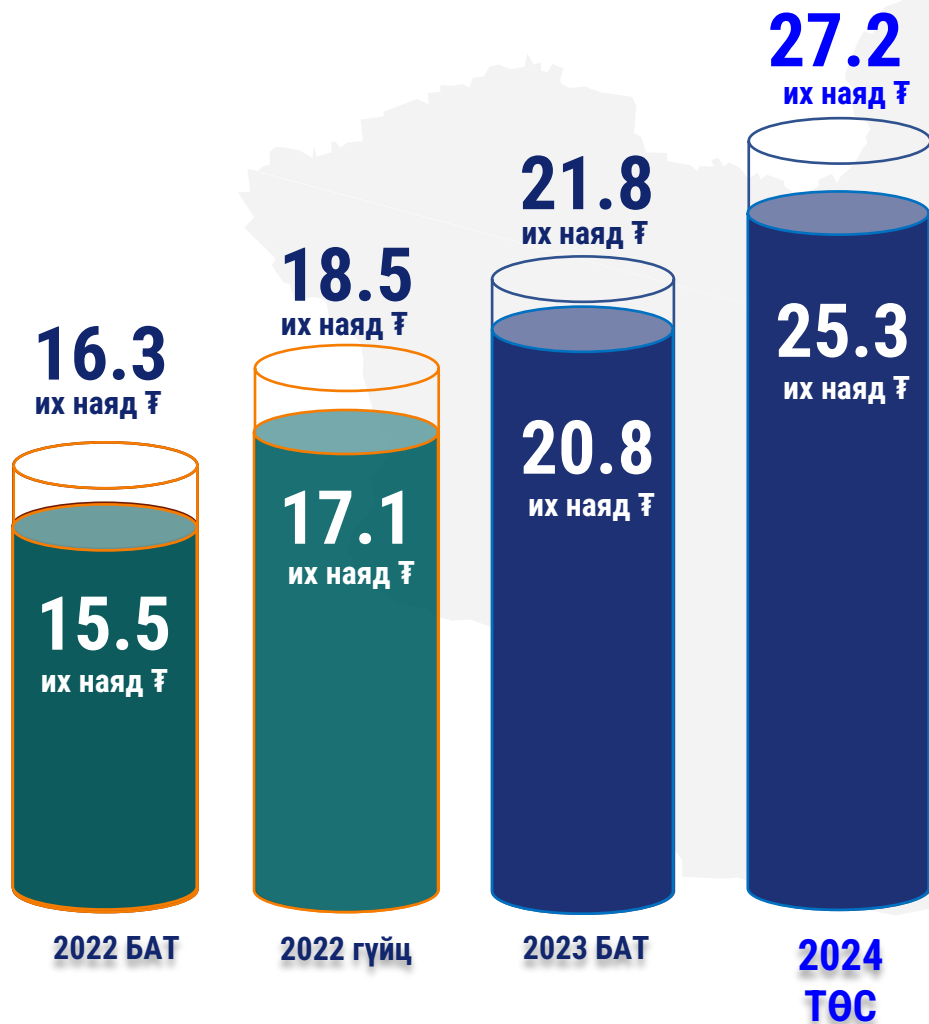
МОНГОЛ УЛСЫН 2024 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСӨЛ

2023 он

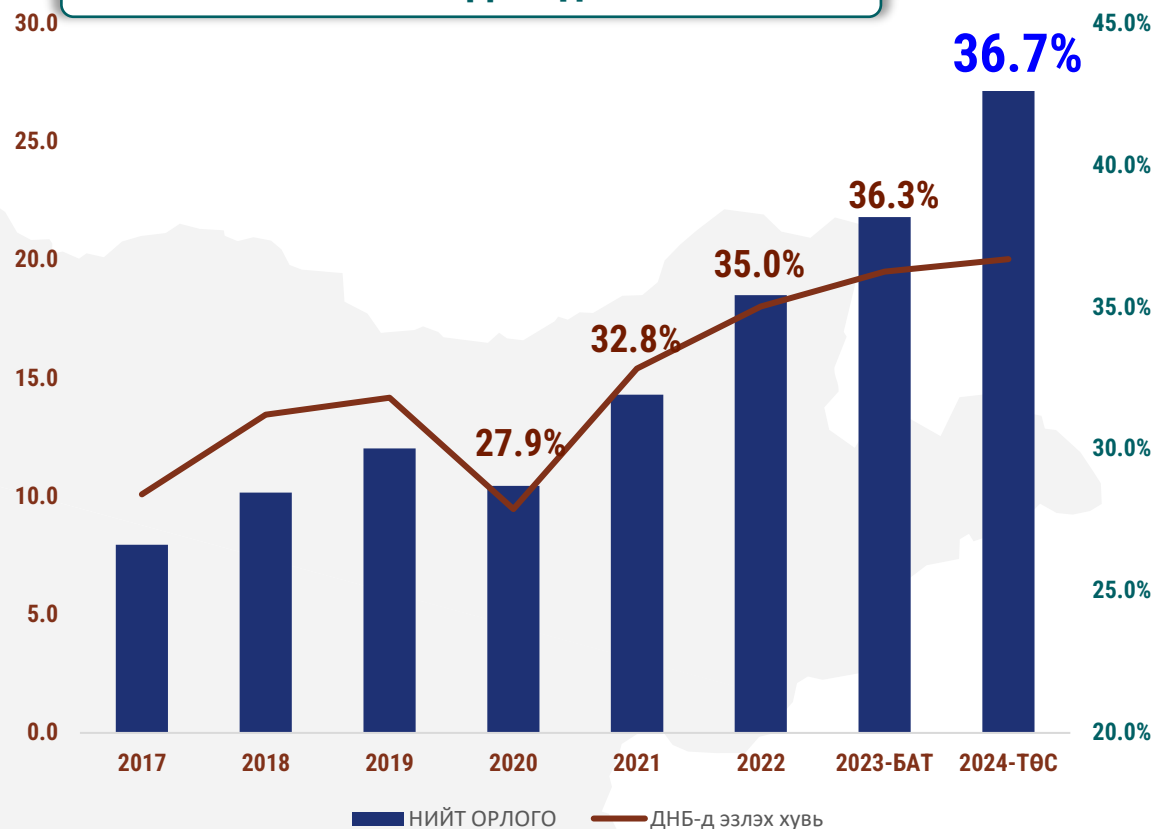
ҮЗҮҮЛЭЛТ	2022 ГҮЙЦ	2023-08	2023 БАТ	2024 ТӨС*
НИЙТ ЭКСПОРТ (САЯ.ДОЛЛАР)	12,540.0	10,003.7	12,789.0	15,380.0
НИЙТ ИМПОРТ (САЯ.ДОЛЛАР)	8,704.4	5,946.7	9,420.0	10,010.0
ДНБ ОНЫ ҮНЭЭР (ТЭРБУМ ТӨГРӨГ)	53,851.5	30,495.8	60,193.0	74,000.0
ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТ (ХУВЬ)	5.0	6.4	6.0	7.0
БИЕТ ХЭМЖЭЭ				
ЗЭС (МЯН.ТН)	1,453.3	1,022.3	1,454.0	1,500.0
НҮҮРС (МЯН.ТН)	31,821.6	42,640.5	50,000.0	60,000.0
АЛТ (ТН)	19.7	6.8	20.7	20.0
ТӨМРИЙН ХҮДЭР (МЯН.ТН)	4,732.2	3,659.5	8,420.0	8,400.0
ҮНЭ				
ЗЭС (АМ.ДОЛ)	8,813.9	8,627.1	8,670.0	9,000.0
НҮҮРС (АМ.ДОЛ)	204.4	136.6	140.0	140.0
АЛТ (АМ.ДОЛ/УНЦ)	1,857.9	1,931.2	1,840.0	1,950.0
ТӨМРИЙН ХҮДЭР (АМ.ДОЛ)	82.6	78.3	84.0	75.0

2024 ОНЫ ТӨСВИЙН ОРЛОГО

ТӨСВИЙН ОРЛОГЫН ТӨСӨӨЛӨЛ

ТӨСВИЙН ОРЛОГО ДНБ-Д ЭЗЛЭХ ХУВЬ

2024 ОНЫ ТӨСВИЙН
НИЙТ ОРЛОГО ДНБ-Д
ЭЗЛЭХ ХУВЬ

36.7* ХУВЬ ЭЗЭЛЖ
БАЙНА

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

САНГИЙН ЯАМ

ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БОДЛОГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ

2020-2021 ЦАР ТАХЛЫГ ДАВАН ТУУЛАХ

ИРГЭД БОЛОН АЖ АХУЙ НЭГЖҮҮДЭД ЧИГЛЭСЭН ЦОГЦ АРГА ХЭМЖЭЭГ АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН

- Татвараас чөлөөлсөн
- Халамж болон тэтгэмжийг нэмэгдүүлсэн
- Цахилгаан, дулааны эрчим хүчний төлбөрөөс чөлөөлсөн
- Санхүүгийн дэмжлэг олгосон

ЭРҮҮЛ МЭНДЭЭ ХАМГААЛЖ ЭДИЙН ЗАСГАА СЭРГЭЭХ 10 ИХ НАЯД ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН

Эдийн засгийн өсөлт: **2020: -1.0%**
2021: 6.5%

Төсвийн алдагдал: **2020: -12.5% (-4.8 их наяд)**
2021: -6.9% (-3.7 их наяд)

2022 ГЕОПОЛИТИКИЙН НӨХЦӨЛИЙГ ДАВАХ/ БООМТЫН СЭРГЭЛТ

ТӨРИЙН ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН

“ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, НИЙЛҮҮЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ” ХҮҮГИЙН ТАТААСЫГ НЭМЭГДҮҮЛСЭН

ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН ЗАРИМ БАРАА, БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮНИЙН ӨСӨЛТ, ХОМСТООС СЭРГИЙЛЭХ, СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛСАН

БООМТЫН ЭРГЭЛИЙН ХҮРЭЭНД ХИЛИЙН НЭВТРҮҮЛЭХ ЧАДВАРЫГ НЭМЭГДҮҮЛЭВ

ТӨСВИЙН АЛДАГДЛЫГ ДОРВИТОЙ БУУРУУЛАВ

Эдийн засгийн өсөлт: **2.6%**

Төсвийн алдагдал: **-5.1% (-2.4 их наяд)**

2023 ДАЛД ЭДИЙН ЗАСГИЙГ ИЛ БОЛГОХ/ ИРГЭДИЙН ОРЛОГЫГ ХАМГААЛАХ

ЦАЛИНГИЙН СУУРЬ ХЭМЖЭЭГ НЭМСЭН

“ХҮҮХДИЙН МӨНГӨ” ХҮСЭЛТ ГАРГАСАН ХҮҮХЭД БҮРД ОЛГОСОН

ЗОРИЛТОТ ХАЛАМЖИЙН ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛСЭН

ТЭТГЭВРИЙН ЗӨРҮҮ АРИЛГАСАН, ИНФЛЯЦТАЙ УЯЛДУУЛСАН

НҮҮРС – ДАЛД ЭДИЙН ЗАСГИЙГ ИЛ БОЛГОСОН

ГАДААД ӨРИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТЫГ ХИЙВ

ТӨСВИЙН ОРЛОГО 1.9 ИХ НАЯДААР ДАВЖ БИЕЛЭВ

Эдийн засгийн өсөлт: **6.0%**

Төсвийн алдагдал: **-2.6% (-1.6 их наяд)**

ОНЦЛОХ 10 АРГА ХЭМЖЭЭНҮҮД

Эдийн засгийн өсөлт: 7.0%

Төсвийн алдагдал: -2.8% (-2.1 их наяд)

1

ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООТОЙ ТӨСӨВ

Монгол Улсын Ерөнхий сайд **анх удаа 21 аймагт ажиллаж**, орон нутгийн хөгжилд нэн шаардлагатай хөрөнгө оруулалт, төсвийн саналыг 7800 гаруй иргэдээс авав.

2

ХОТ, ХӨДӨӨГИЙН СЭРГЭЛТ

- Орон нутгийн **орон сууцны хүртээмжийг** нэмэгдүүлнэ.
- ТАХ-чдын тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөлийг сайжруулж, **цалингийн нэмэгдлийг** олгоно.
- Орон нутаг болон Багануур, Багахангай дүүргүүдэд** шилжин суурьшиж, анх удаа орон сууц худалдан авахаар хүсэлтээ гаргасан иргэдэд ипотекийн **зээлийн хүүгийн 3 нэгж хувийг эхний 3 жилд төсвөөс санхүүжүүлж**, орон сууцны зээлийн **урьдчилгаа төлбөрийн 60 хүртэл хувьд баталгаа** гаргах арга хэмжээг үргэлжлүүлнэ

3

ИНФЛЯЦТАЙ УЯЛДСАН ЦАЛИН, ТЭТГЭВЭР

Цалин, тэтгэврийг **инфляцын түвшинтэй уялдуулан нэмэгдүүлж**, Нийгмийн даатгалын багц хуулийн хэрэгжилтийг хангана.

4

БАЙГАЛИЙН БАЯЛГИЙН ӨГӨӨЖИЙГ ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖИЛД

Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хуваарилалтыг **уул уурхайтай аймгуудад** нэмэгдүүлнэ.

5

БОЛОВСРУУЛАХ, БАЯЖУУЛАХ ҮЙЛДВЭРИЙГ ДЭМЖСЭН ТАТВАРЫН БОДЛОГО

Дотоодын үйлдвэрлэлийн боловсруулалтын түвшнийг дээшлүүлэх, **нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний хэмжээг нэмэгдүүлэхэд** татварын бодлогын дэмжлэг үзүүлнэ.

ОНЦЛОХ 10 АРГА ХЭМЖЭЭНҮҮД

6

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ОРЧНЫГ САЙЖРУУЛЖ, ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙГ ДЭМЖИХ

Хөрөнгийн зах зээлд хувьцаа, үнэт цаас борлуулсны татварын орчныг ойлгомжтой болгож, гадаадын хөрөнгө оруулалтыг дэмжиж, орлогын татварын хөнгөлөлт үзүүлнэ

7

ХӨГЖИЛД ЧИГЛЭСЭН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

- Хөдөөгийн алслагдсан багуудаас мэдээлэл холбооны дэд бүтцэд холбогдоогүй 191 багт харилцаа, холбооны дэд бүтэц
- “Шинэ Хархорум” хотыг байгуулах судалгаа, ТЭЗҮ, зураг төсөв боловсруулах
- Хөшигийн хөндийн дэд бүтэц, инженерийн хангамж, цахилгаан болон дулааны хангамжийг нэмэгдүүлэх
- 140 сургууль, 128 цэцэрлэг, 65 эмнэлэг, 36 дотуур байр, 51 соёлын төв, музей, 50 спорт зал, спортын цогцолборын төслүүд

8

НИЙСЛЭЛИЙН БҮТЭЭН БАЙГУУЛАЛТ

- Улаанбаатар хотыг тойрсон **дэд төвүүдийг холбосон, олон түвшний огтлол** бүхий 88 км үргэлжлэх авто зам
- Улаанбаатар хотын **дугуйн замын сүлжээг** 140 км нэмэгдүүлэх
- Ногоон байгууламжийн төслүүд

9

ДЭЛХИЙН СТАНДАРТАД НИЙЦСЭН ҮНДЭСНИЙ ЭМНЭЛГҮҮД

- “Эс, эд, эрхтэн шилжүүлэн суулгах төв” СБД,
- “Зүрх судасны үндэсний төв” БГД,
- “Халдвар үндэсний төв-2” Сэргэлэн сум, Төв аймаг

10

АВТО ЗАМЫН ЗАСВАР, АРЧИЛГАА

- Улсын чанартай авто замын **ээлжит болон их засварын** зардлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.*

*Дээрх авто замын засвар, арчлалтын зардлыг **гадаадын зээлээр** шийдвэрлэнэ.

БОДЛОГО, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ҮР ДҮНД ЭДИЙН ЗАСГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

2023 ОН

2024 ОН

ДОТООДЫН НИЙТ
БҮТЭЭГДЭХҮҮН

60.9

ИХ НАЯД ТӨГРӨГ

74.0

ИХ НАЯД ТӨГРӨГ

ДНБ-ИЙ ӨСӨЛТ

6.0

ХУВЬ

7.0

ХУВЬ

НҮҮРС

52.0

САЯ ТОНН

60.0

САЯ ТОНН

ИНФЛЯЦ

10.4

ХУВЬ

8.5

ХУВЬ

ГВАН

3,778

сая ам.доллар

5,038

сая ам.доллар

ТӨСВИЙН БОДЛОГООР ХОТ, ХӨДӨӨГИЙН СЭРГЭЛТИЙГ ДЭМЖИНЭ

ХОТ, ХӨДӨӨГИЙН
ТЭНЦВЭРТЭЙ ХӨГЖЛИЙГ
ХАНГАЖ

ИРГЭДИЙН ОРЛОГЫГ
ХАМГААЛЖ, АМЬДАРЛЫН
ЧАНАРЫГ ДЭЭШЛҮҮЛСНЭЭР

ХОТ, ХӨДӨӨГИЙН СЭРГЭЛТ
ЭРЧИМЖИНЭ.

ТАТВАРЫН БОДЛОГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ

АРГА ХЭМЖЭЭ

- **БАЯЖУУЛАХ, БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙГ ШАТ АХИУЛЖ ТАТВАРЫН БОДЛОГООР ДЭМЖИНЭ**
- **ОРОН НУТАГТ ОРОН СУУЦ ШИНЭЭР БАРИХ, ТҮРЭЭСИЙН ОРОН СУУЦНЫ ХҮРТЭЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛЭХЭД ТАТВАРЫН БОДЛОГООР ДЭМЖИНЭ**
- **ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ОРЧНЫГ САЙЖРУУЛЖ, ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙГ ТАТВАРЫН БОДЛОГООР ДЭМЖИНЭ**
- **МАЛЧДЫН ТАТВАРЫН ОРЧИН, ТАЙЛАГНАЛЫГ ХЯЛБАРШУУЛАХ ЗАМААР МАЛЫН ГАРАЛТАЙ ТҮҮХИЙ ЭДИЙН БҮРТГЭЛИЙГ САЙЖРУУЛЖ, БОЛОВСРУУЛАХ ҮЙЛДВЭРҮҮДЭД ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛНЭ**
- **ХУВИАРАА БИЗНЕС ЭРХЛЭГЧДИЙН ТАТВАРЫН ОРЧНЫГ ХЯЛБАРШУУЛЖ ХАМРАГДАЛТЫГ САЙЖРУУЛАН, ТАТВАРЫН СУУРИЙГ ӨРГӨЖҮҮЛНЭ**

ТӨСВИЙН УРСГАЛ ЗАРЛАГА

СУМ, ОРОН НУТАГ

ОРОН НУТАГ ӨӨРСДИЙН ОНЦЛОГТ ТААРСАН ОРОН СУУЦНЫ ЭРЭЛТ –
НИЙЛҮҮЛЭЛТИЙН ШИЙДЛИЙГ БОЛОВСРУУЛАХ

- ✓ Орон нутаг өөрсдийн онцлогт тохирсон орон сууцжуулах бодлогыг боловсруулах. Үүнд:
 - Орон сууц барих;
 - Орон сууц худалдаж авах;
 - Орон сууц түрээслэх;
 - Орон сууцны дэд бүтцийн асуудлыг шийдвэрлэх
- ✓ Орон нутагт шинээр барих орон сууцны газрын асуудлыг цогц шийдэж өгөх;
- ✓ Суурьшин ирэх зорилтот бүлэгт нийгмийн баталгааг олгох
- ✓ Шаардлагатай мэргэжил бүхий боловсон хүчнийг татах бодлого

ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЗАСГИЙН ГАЗРААС ОРОН НУТГИЙН ОРОН
СУУЦЖУУЛАХ БОДЛОГЫН АРГА ХЭМЖЭЭГ ДЭМЖИХ

- ✓ Орон нутгийн ЗДТГ-тай орон сууцжуулах асуудлыг шийдвэрлэхэд хамтарч, санхүүжилтэд туслалцаа үзүүлнэ.
- ✓ Орон сууцны компаниудыг татварын бодлогоор дэмжих
- ✓ Инженерийн дэд бүтэцгүй, алслагдсан суурин газарт эрчим хүчний хэмнэлттэй орон сууц нэвтрүүлэхэд төр, хувийн хэвшил болон олон улсын санхүүгийн байгууллагуудтай хамтран ажиллана.

2024 - ИРГЭДИЙН ОРЛОГЫГ ИНФЛЯЦИТАЙ УЯЛДУУЛЖ 10% НЭМЭГДҮҮЛЭХ

ИРГЭДИЙН БОДИТ ОРЛОГЫГ НЭМЭГДҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

/ТЭРБУМ ТӨГРӨГ/

№	ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ	ХҮНИЙ ТОО /МЯНГА/	ШААРДАГДАХ ТӨСӨВ
1	ТӨРИЙН АЛБАН ХААГЧДЫН ЦАЛИН (Төрийн нийтлэг үйлчилгээний албан хаагчдын цалинг 20% нэмэгдүүлнэ)	225.2	507.3
2	ӨНДӨР НАСНЫ ТЭТГЭВЭР НЭМЭХ	516.8	308.6
3	НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖ	146.9	62.1
	ДҮН	888.9	878.0

ЦАЛИН, ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖ, ХАЛАМЖИЙГ 2024 ОНЫ 4 САРЫН 1-НЭЭС НЭМЭГДҮҮЛЭХЭЭР ТООЦОВ

ТӨВЛӨРЛИЙГ СААРУУЛАХ БОДЛОГЫН ХҮРЭЭНД

САЛБАР БОЛОН АЛБАН ТУШААЛААР ТОГТООСОН ЗӨРҮҮГ АРИЛГАНА

НЭМЭГДЛИЙН ХЭМЖЭЭ

40%
СУМАНД

ТӨСВИЙН НӨЛӨӨЛӨЛ

105.2
АЛБАН ХААГЧ

ТӨРИЙН ЗАХИРГААНЫ АЛБАН ХААГЧ БОЛОН
НИЙТЛЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ БҮХ АЛБАН
ХААГЧИД

20%
АЙМГИЙН ТӨВ

308.0
ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН НЭМЭГДЭХ

/ТЭРБУМ ТӨГРӨГ/

№	ТӨРӨЛ	ТАЙЛБАР	ДҮН
1	ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮҮХЭД АСАРЧ БАЙГАА ИРГЭНИЙ ШИМТГЭЛИЙГ 100 ХУВЬ ТӨРӨӨС ХАРИУЦАХ***	11.4 мянган эцэг, эх хамрагдана	10.4
2	ТЭТГЭВЭР ТООЦОХ ХУГАЦААГ 7 ЖИЛЭЭС 5 ЖИЛ БОЛГОЖ БУУРУУЛАХ***	Дараалсан 6-7 жилээр тэтгэвэр тогтоолгосон 55.5 мянган ахмад настан хамрагдана	20.6
3	МАЛЧДЫН НИЙГМИЙН ДААТГАЛД ШИМТГЭЛИЙГ 50 ХУВЬ ТӨРӨӨС ХАРИУЦАХ***	55.3 мянган малчин хамрагдана	25.1
4	ТЭТГЭВРИЙН НӨӨЦ САНГ МӨНГӨЖҮҮЛЭХ***	2 хувийн шимтгэлээр хуримтлал үүсгэнэ (389.4 тб.төг)	389.4
5	БУСАД АРГА ХЭМЖЭЭ	<ul style="list-style-type: none"> - Хөдөлмөрийн чадвар түр алдалт болон ажилгүйдлийн тэтгэмжийг 0-25 хувиар нэмэгдүүлэх - Үйлдвэрлэлийн ослын улмаас нас барсан иргэний ар гэрт тэтгэмж олгох - Протез, ортопедийн тэтгэмжийн шинэ төрөл болон давтамжийг ойртуулах - Жирэмсэн, амаржсаны тэтгэмжийг тооцоход баярын өдрүүдийг ажлын өдөртэй адилтган оруулах - Нас барсан иргэний ар гэрт тэтгэврийн 20 хувийг өвлүүлэх 	20.3

465.8

ТЭРБУМ ₮

**ТӨСВИЙН
НӨЛӨӨЛӨЛ**

*** ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРТ ТУССАН

ХУУЛЬ БОЛОН БОДЛОГЫН ӨӨРЧЛӨЛТТЭЙ ХОЛБООТОЙ АРГА ХЭМЖЭЭ

БУСАД ХУУЛИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ

БОЛОВСРОЛЫН САЛБАРЫН БАГШ АЖИЛЧИД

Хөдөө орон нутгийн тэтгэмж эхний удаа 5 жил, дараагийн удаа 3 жил тутам 6 сарын тэтгэмж олгох

75.0 тэрбум.₮

БАГШИЙГ ДЭМЖИХ БОДЛОГО

БАГШ МЭРГЭЖЛЭЭР СУРАЛЦАГСАД

Багш мэргэжлээр суралцагсдад тэтгэлэг олгох

13.0 тэрбум.₮

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ

БАГШ НАРЫН ТӨРИЙН ӨМЧИЙН ИХ ДЭЭД СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАЖ БАЙГАА ХҮҮХДҮҮД

15 дээш жил ажиллаж байгаа, Тэргүүлэх мэргэжлээр суралцаж байгаа Багшийн хүүхдийн сургалтын төлбөрийн тэтгэлэгт хамруулна

7.1 тэрбум.₮

ТӨРИЙН АЛБАНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬ

СУМ, АЛСЛАГДСАН ДҮҮРГҮҮДИЙН ТЗ-НЫ АЛБАН ХААГЧ БОЛОН ГААЛИЙН БАЙЦААГЧ

5 жил тутамд олгох мөнгөн тэтгэмж

59.4 тэрбум.₮

НИЙТ ШААРДАГДАХ

154.5 ТЭРБУМ ₮

НЭГ УДААГИЙН АРГА ХЭМЖЭЭ

УИХ, ИТХ-ЫН СОНГУУЛЬ

2024 оны Улсын Их Хурлын ээлжит сонгуулийн зардалд **39.5** тэрбум төгрөг

Орон нутгийн ээлжит сонгуулийн зардалд **32.7** тэрбум төгрөг

72.2
ТЭРБУМ.₮

ПАРИС-2024 ЗУНЫ ОЛИМП

Парис-2024 олимпын наадамд оролцох Монгол Улсын шигшээ багийн үйл ажиллагааны зардал

22.6
ТЭРБУМ.₮

ЭБ-Н УЦС-Н НӨХӨН ОЛГОВОР

Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станцын нөлөөлөлд өртсөн иргэдэд олгох нөхөн олговор болон эд хөрөнгийн нөхөн төлбөрийн үлдэгдэл санхүүжилт

9.2
ТЭРБУМ.₮

ГЕОЛОГИ, ХАЙГУУЛ СУДАЛГААНЫ ЗАРДАЛ

2024 онд **23 төсөл, хөтөлбөрийг** (Агаарын геофизикийн судалгааны ажил) шинээр хэрэгжүүлнэ. Шинээр хэрэгжих төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд хайгуул, ашиглалтын талбайн хэмжээг **255,066.8 км2**-аар нэмэгдэнэ.

40.0
ТЭРБУМ.₮

ЦАХИМ БОДЛОГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ

Бүх нийтийн тоон гарын үсгийн чадавхыг нэмэгдүүлэх, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах, шинэ дэвшилтэт технологид суурилсан системийн хөгжүүлэлт зэрэг цахим шилжилт арга хэмжээний зардал

17.7
ТЭРБУМ.₮

НОРМАТИВТ ЗАРДАЛ

Төрийн цэрэг, хууль сахиулах байгууллагуудын нормативт зардал

68.7
ТЭРБУМ.₮

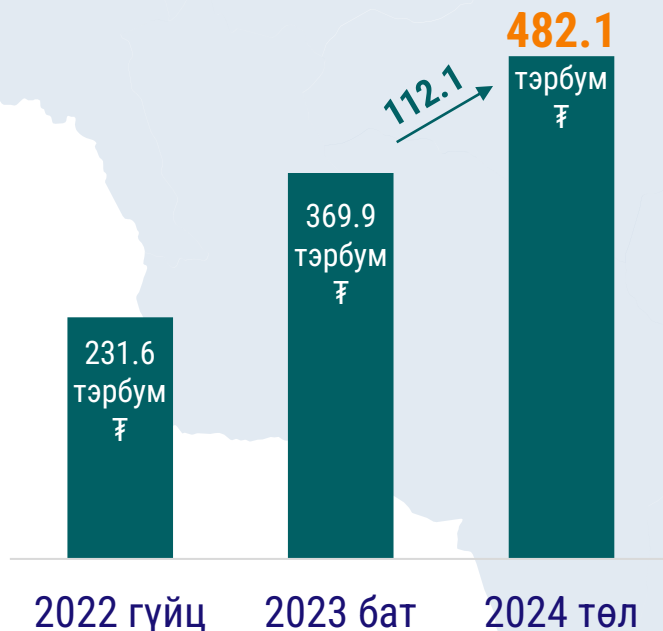
НИЙТ ШААРДАГДАХ

230.4 ТЭРБУМ ₮

БАЙГАЛИЙН БАЯЛГИЙН ҮР ӨГӨӨЖИЙГ ОРОН НУТАГТ ЧИГЛҮҮЛНЭ

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГААР ДАМЖУУЛЖ ОРОН НУТАГТ УУЛ УУРХАЙН ХУВААРИЛАЛТЫГ НЭМЭГДҮҮЛНЭ

ОНХС-ИЙН ЭХ ҮҮСВЭР ЖИЛ
БҮР **НЭМЭГДЭЖ** БАЙНА

ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН САНГИЙН ХӨРӨНГИЙГ УУЛ УУРХАЙН
ОЛБОРЛОЛТ ХИЙГДЭЖ БУЙ АЙМАГ, СУМДАД ИЛҮҮ ХУВААРИЛНА

Ашигт малтмалын
нөөц ашигласны
төлбөрөөс
төвлөрсөн орлогыг
орон нутагт дахин
хуваарилдаг хувь
хэмжээг
нэмэгдүүлнэ.

Аймаг, нийслэлээс
сум, дүүрэгт
хуваарилдаг хувь
хэмжээг
нэмэгдүүлнэ.

Уул уурхайн үйл
ажиллагааг
дэмждэг сумдад
илүү хуваарилах
зохицуулалтыг бий
болгоно.

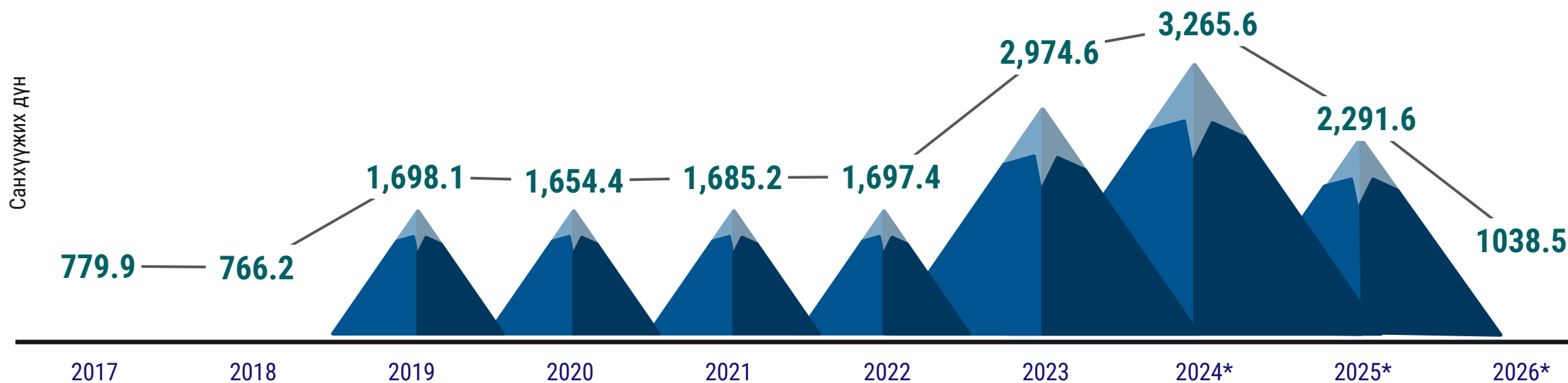

УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ

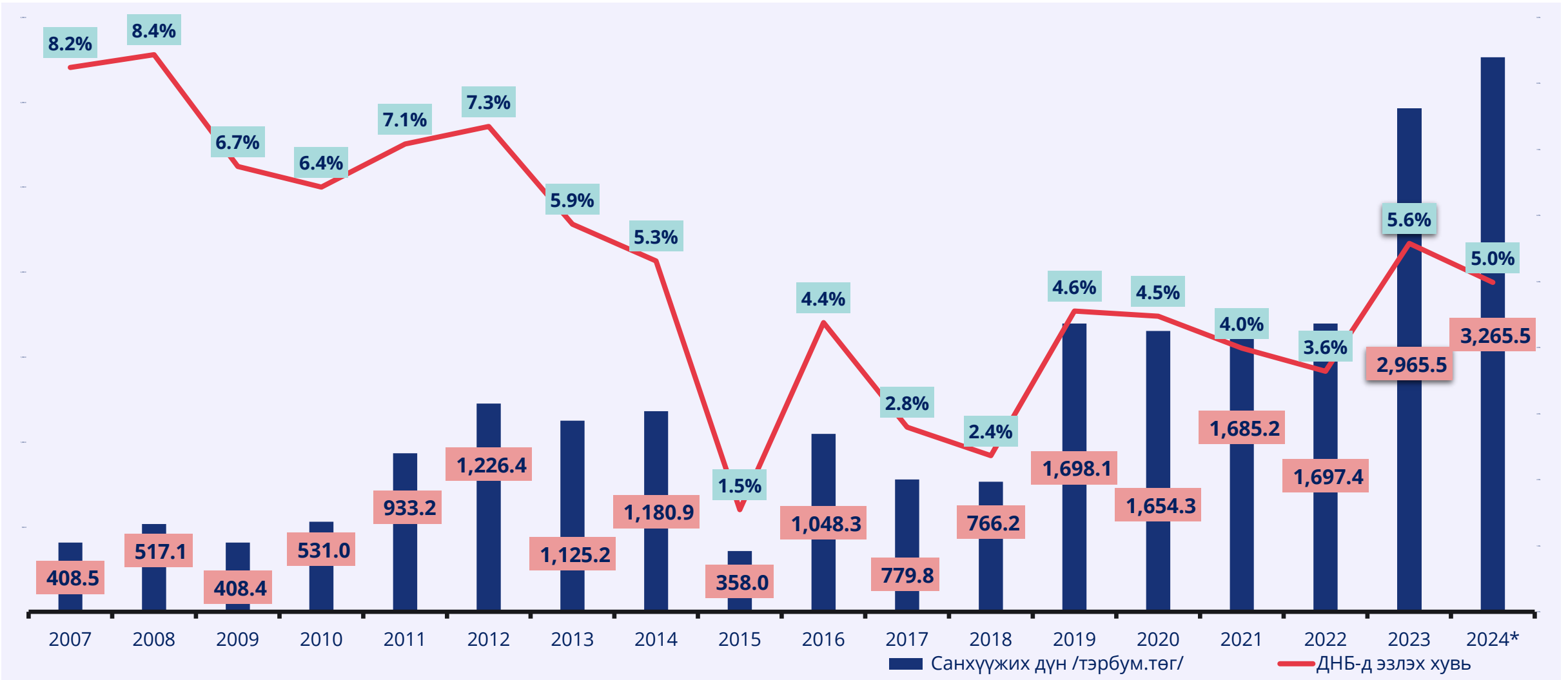
ХӨГЖЛИЙГ ДЭМЖИХ ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛНЭ.

- Дэд бүтцийн салбарын хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлж **ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТИЙГ ДЭМЖИНЭ.**
- **ХОТ ХӨДӨӨГИЙН СЭРГЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ** төсвийн хөрөнгө оруулалтын төслүүдийг санхүүжүүлнэ.
- **ИРГЭДИЙН ОРОЛЦООНД СУУРИЛСАН** ил тод, цахим, хэмнэлттэй бөгөөд үр ашигтай төсвийн хөрөнгө оруулалтыг хэрэгжүүлнэ.

№	ТӨСВИЙН ЖИЛ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*	2026**
1	Улсын төсөв	602.1	683.3	1,553.4	1,330.9	1,418.9	1,377.7	2,695.0	3,240.6	2,283.4	1,005.7
2	Концесс	177.7	82.9	144.7	323.5	266.3	303.6	279.6	25.0	93.5	93.5
НИЙТ ДҮН		779.9	766.2	1,698.1	1,654.4	1,685.2	1,697.4	2,974.6	3,265.6	2,376.9	1,099.2

ДНБ-ны 5%-тэй тэнцэх хэмжээний улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт хийгдэнэ.

	ТӨСЛИЙН ТОО	ТӨСӨВТ ӨРТӨГ 2024	САНХҮҮЖИХ ДҮН 2024	ЭЗЛЭХ ХУВЬ	2025	2026	2027
НИЙТ	1050	9,408,843.6	3,265,600.0	100.00%	2,376,938.0	1,099,175.8	87,467.1
Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд	374	2,031,423.4	709,466.0	21.73%	419,200.0	221,727.7	
Зам, тээврийн хөгжлийн сайд	96	2,274,116.3	601,708.7	18.43%	897,101.6	361,962.8	
Барилга, хот байгуулалтын сайд	113	1,031,717.0	403,014.7	12.34%	236,115.4	107,001.7	
Сангийн сайд	8	664,138.1	269,276.2	8.25%	164,223.9	146,515.2	
Эрчим хүчний сайд	103	605,399.5	254,950.3	7.81%	124,560.0	76,600.5	
Эрүүл мэндийн сайд	48	561,733.6	220,799.2	6.76%	124,023.0	24,348.7	
Соёлын сайд	69	500,514.3	154,889.1	4.74%	133,524.2	28,224.8	
Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд	30	173,480.8	118,553.8	3.63%	22,130.0	5,470.8	
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд	54	204,875.7	94,808.9	2.90%	48,663.2	4,741.8	
Монгол Улсын сайд, Олимп, нийтийн биеийн тамир, спортын Үндэсний хорооны дарга	41	253,260.9	72,883.7	2.23%	37,237.6	24,691.5	
Монгол Улсын Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайд	3	342,697.9	69,000.0	2.11%	95,370.0	87,467.1	87,467.1
Монгол Улсын сайд, Нийслэл Улаанбаатар хотын автозамын түгжрэлийг бууруулах Үндэсний хорооны дарга	2	362,949.3	56,229.2	1.72%	12,500.0		
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд	30	101,940.0	44,081.1	1.35%	17,002.5	3,138.9	
Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга	25	81,858.1	41,585.8	1.27%	16,988.3	1,234.1	
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	16	43,121.8	29,480.9	0.90%	5,249.4	1,929.4	
Монгол Улсын Их Хурлын дарга	2	22,089.6	22,089.6	0.68%			
Монгол Улсын Шадар сайд	6	24,877.1	15,087.7	0.46%	6,900.0		
Шүүхийн ерөнхий зөвлөл	2	14,825.0	14,825.0	0.45%			
Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайд	8	30,100.3	14,533.0	0.45%	12,038.6	2,038.6	
Батлан хамгаалахын сайд	6	22,653.3	13,465.3	0.41%	2,082.2	2,082.2	
Гадаад харилцааны сайд	2	13,400.0	13,400.0	0.41%			
Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч	2	11,528.8	11,528.8	0.35%			
Улсын Ерөнхий Прокурор	4	25,048.1	8,848.3	0.27%	2,028.1		
Монгол Улсын сайд, Боомтын сэргэлтийн үндэсний хорооны дарга	2	5,463.1	5,463.1	0.17%			
Авлигатай тэмцэх газрын дарга	1	2,658.2	2,658.2	0.08%			
Монгол Улсын Ерөнхий Сайд	1	1,200.0	1,200.0	0.04%			
Санхүүгийн зохицуулах хорооны дарга	1	892.5	892.5	0.03%			
Монгол Улсын Ерөнхий аудитор	1	881.1	881.1	0.03%			

Төслийн ангилал:

АНГИЛАЛ	ТӨСЛИЙН ТОО	ТӨСӨВТ ӨРТӨГ	САНХҮҮЖИХ ДҮН	ЭЗЛЭХ ХУВЬ	2025	2026	2027
Шилжих	552	5,122.6	1,583.6	48.5%	906.7	53.5	-
Шинэ	498	4,286.3	1,682.0	51.5%	1,470.2	1,045.7	87.5
НИЙТ	1050	9,408.8	3,265.6	100.0%	2,376.9	1,099.2	87.5

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар **2024** онд нийт **1050** төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ

2024
онд дуусах
61%

645
ТӨСЛИЙН ТОО

2025
онд дуусах
22%

235
ТӨСЛИЙН ТОО

2026
онд дуусах
16%

169
ТӨСЛИЙН ТОО

140.0 ТЭРБУМ ₮

**“Эс, эд, эрхтэн
шилжүүлэн суулгах төв”**

15.6 ТЭРБУМ ₮

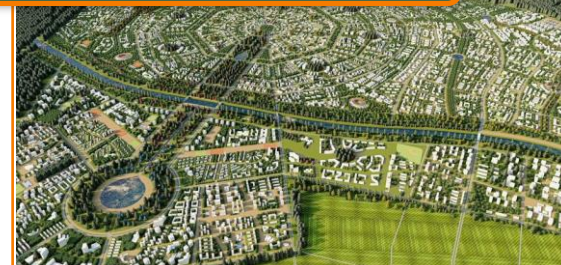
**“Зүрх судасны үндэсний
төв”
“Халдвартын үндэсний
төв-2”
эмнэлэгүүдийн дэд бүтэц**

20.0 ТЭРБУМ ₮

**Хөдөөгийн алслагдсан
191 багийг харилцаа,
холбооны дэд бүтцэд
холбох**

30.0 ТЭРБУМ ₮

**“Шинэ Хархорум” хотыг
байгуулах судалгаа, ТЭЗҮ,
зураг төсөв боловсруулах**

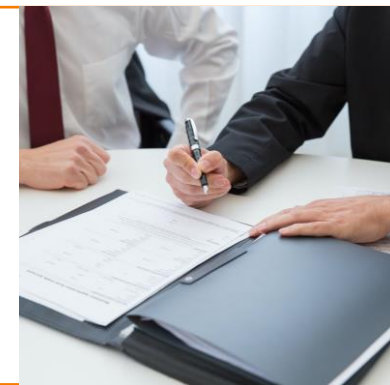
9.0 ТЭРБУМ ₮

**Ногоон хөгжлийн сэргэлтийн хүрээнд
Ганга нуур, Өгийнуур, Хэрлэн голыг
бохирдлоос хамгаалах, урсацыг
нэмэгдүүлэх**

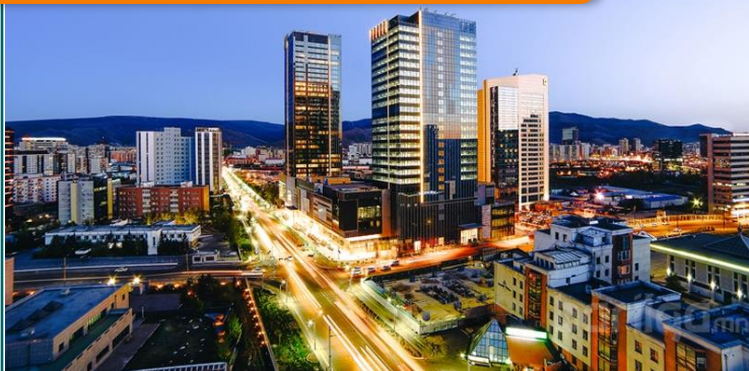

200.6 ТЭРБУМ ₮

**Гадаадын зээл, тусламжийн
төслүүдийн Олон улсын гэрээний
үүргийн хүрээнд Монгол талын
хариуцах санхүүжилт**

591.0 ТЭРБУМ ₮

Орон нутгийн орон сууцны дэд бүтэц, шинэ суурьшлын дэд бүтэц, инженерийн хангамж, цахилгаан болон дулааны хангамжийг нэмэгдүүлэх, шинэ эх үүсвэрийг бий болгох чиглэлээр:

1. Хөшигийн хөндийн дэд бүтэц
2. 10 аймгийн ДС-ын дэд бүтэц:
/Говьсүмбэр, Дундговь, Завхан, Хэнтий, Сүхбаатар, Төв, Архангай, Говь-Алтай, Баянхонгор, Өвөрхангай/
3. Барилгын материалын чанар, стандартыг сайжруулах лаборатори:
/Замын-Үүд, Алтанбулаг хилийн боомт/
4. Аймгийн төвүүдийн цахилгаан, дулаан, инженерийн дэд бүтцийн 142 төсөл

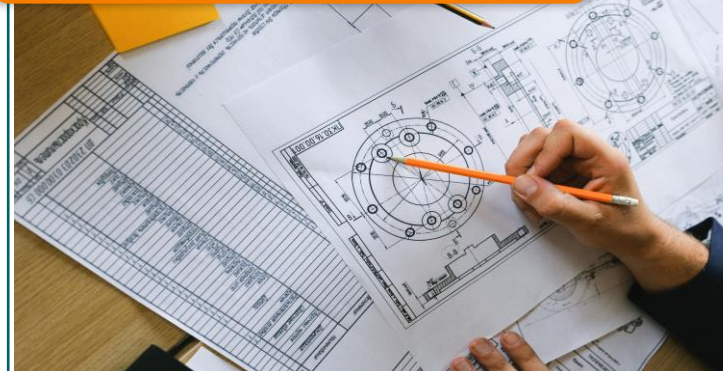
52.8 ТЭРБУМ ₮

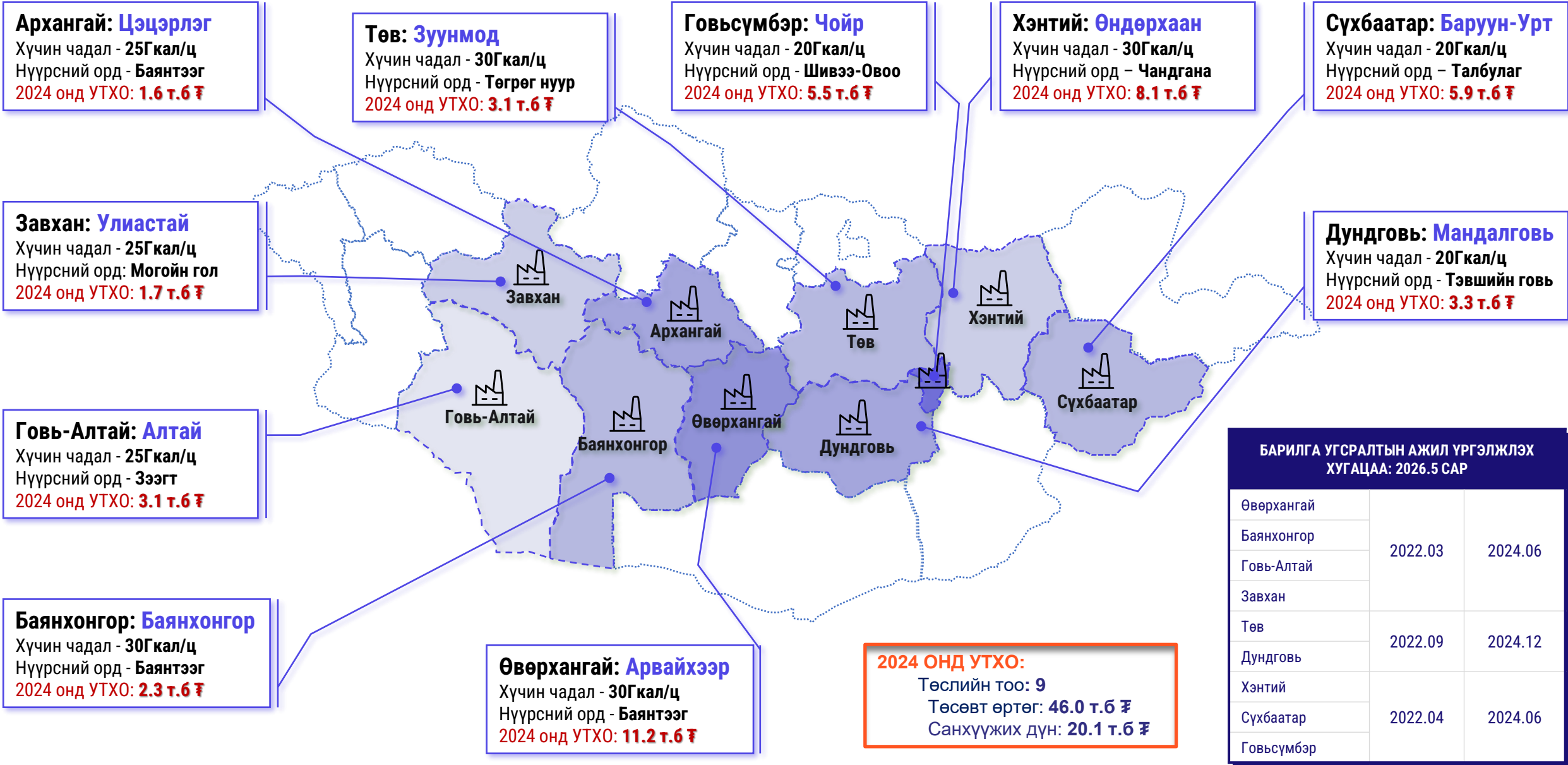
Төвлөрлийг сааруулах, мэргэжлийн боловсон хүчнийг бэлтгэх зорилтын хүрээнд:

1. АШУУИС-ын салбар сургуулийн барилга /Дорноговь/
2. Политехник коллежийн барилга /Хөвсгөл/
3. МСУТ болон хөгжим бүжгийн коллежийн дотуур байр /Завхан/

40.0 ТЭРБУМ ₮

Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар дараа онуудад хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын төслүүдийн бэлтгэл ажил, зураг төсөв, ТЭЗҮ боловсруулах

2024 ОНД УТХО:
Төслийн тоо: 9
Төсөвт өртөг: 46.0 т.6 ₮
Санхүүжих дүн: 20.1 т.6 ₮

БАРИЛГА УГСРАЛТЫН АЖИЛ ҮРГЭЛЖЛЭХ ХУГАЦАА: 2026.5 САР		
Өвөрхангай		
Баянхонгор		
Говь-Алтай	2022.03	2024.06
Завхан		
Төв		
Дундговь	2022.09	2024.12
Хэнтий		
Сүхбаатар	2022.04	2024.06
Говьсүмбэр		

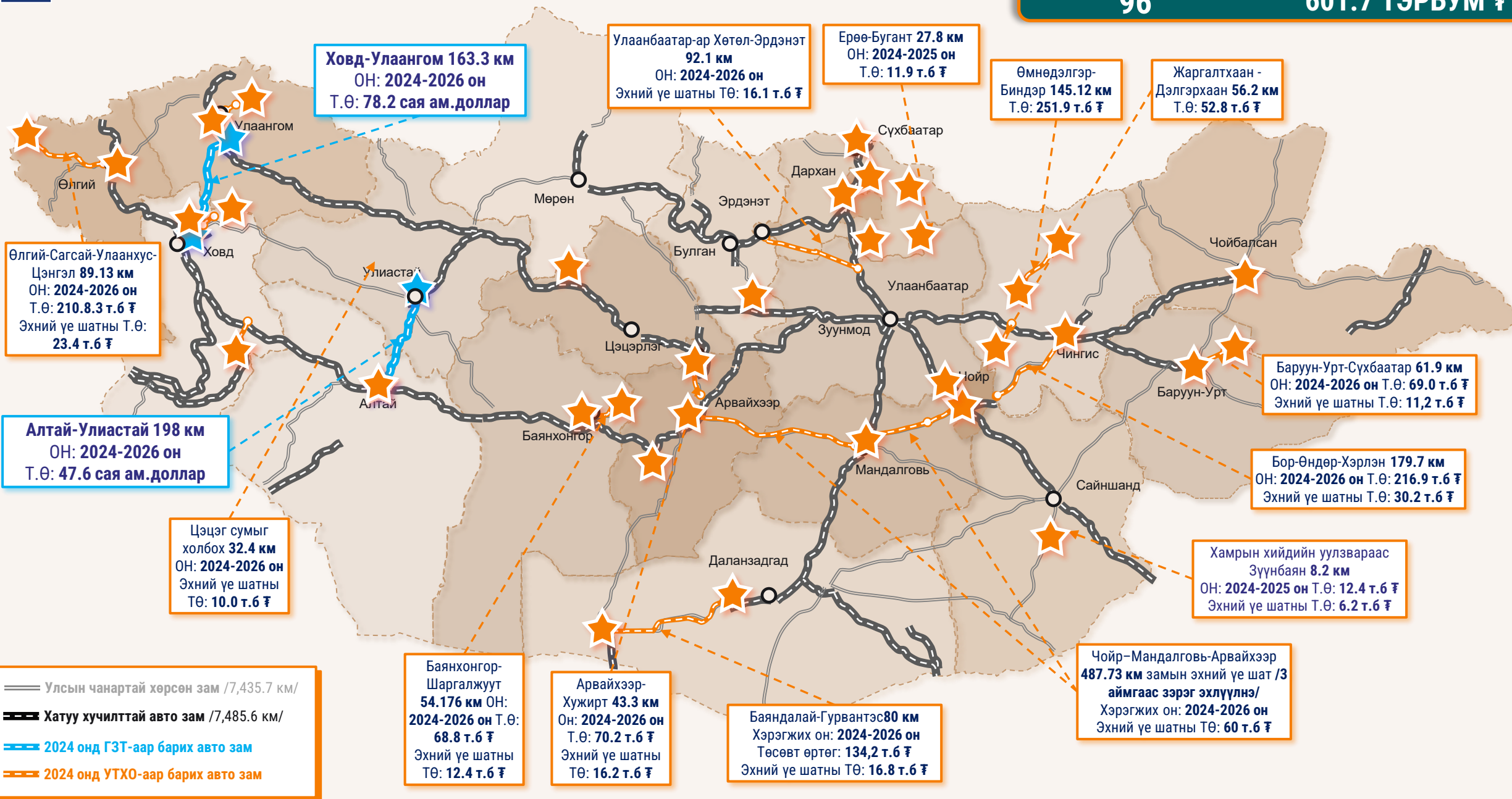
УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ: 2024 ОНД

ТӨСЛИЙН ТОО

96

ЗАМ ТЭЭВРИЙН САЛБАРТ

601.7 ТЭРБУМ ₮

- Улсын чанартай хөрсөн зам /7,435.7 км/
- Хатуу хучилттай авто зам /7,485.6 км/
- 2024 онд ГЗТ-аар барих авто зам
- 2024 онд УТХО-аар барих авто зам

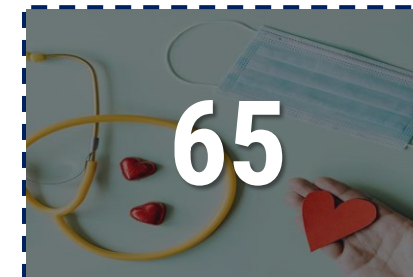
Хот, хөдөөгийн
сэргэлтийг
дэмжих зорилтын
хүрээнд:

Сургууль
361.3 ТЭРБУМ ₮

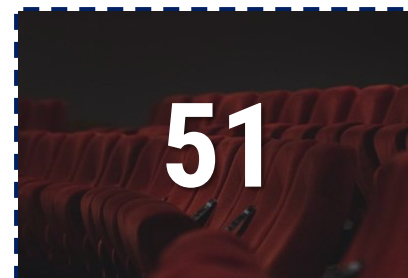
Цэцэрлэг
147.8 ТЭРБУМ ₮

Эмнэлэг
137.5 ТЭРБУМ ₮

Дотуур байр
43.2 ТЭРБУМ ₮

Соёлын төв, театр, музей
132.8 ТЭРБУМ ₮

Спорт заал,
спорт цогцолбор
78.9 ТЭРБУМ ₮

ХУУЛИАР БАТЛАГДАХ КОД

БАТЛАГДСАНЫ ДАРАА “ТЕЗ”-ҮҮД БАГЦ
ЗАДЛАХ ҮЕД АВТОМАТААР ҮҮСЭХ КОД
/3 оронтой/

[001]

Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай
хуулийн төслийн 2 дугаар хавсралт

МОНГОЛ УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨӨР 2024 ОНД САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭ, БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН ЖАГСААЛТ

/сая төгрөгөөр/

- Улсын төсөв: УТ
- Концесс: КО

Хуулийн дугаар	Төсөл, арга хэмжээний нэр, хүчин чадал, байршил	Төслийн код	Хугацаа		Анхны төсөвт өртөг	2024 оны төсөвт өртөг	Санхүүжих дүн	Эх үүсвэр
			Эхлэх	Дуусах				
I	МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА					22,089.6	22,089.6	
I.2	II. Их засвар					3,089.6	3,089.6	
	Шинэ					3,089.6	3,089.6	
I.2.1	Хуралдааны танхимуудын засвар, тохижилт /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	УТ2400200003	2024	2024		3,089.6	3,089.6	Улсын төсөв
I.3	III. Тоног төхөөрөмж					19,000.0	19,000.0	
	Шинэ					19,000.0	19,000.0	
I.3.1	Улсын Их Хурлын Тамгын газрын тоног төхөөрөмж /Улаанбаатар, Сүхбаатар дүүрэг/	УТ2400200002	2024	2024		19,000.0	19,000.0	Улсын төсөв

ГАДААД ЗЭЭЛ, ТУСЛАМЖ

ЗЭЭЛ, ТУСЛАМЖИЙН ТӨСЛИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙГ

1

ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО

2

ХҮНСНИЙ ХАНГАМЖ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

УЯЛДУУЛАН ШИЙДВЭРЛЭХ БОДЛОГО БАРИМТАЛНА

2023 ОНЫ ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ, 2024 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСӨЛ

2023 Батлагдсан			2023 гүйцэтгэл		2024 ТХМ		2024 ТӨСӨЛ	
Зээл	Тусламж	НИЙТ	Төрөл	Хувь	Төрөл	Хувь	Төрөл	Хувь
108	32	140 төсөл	771.1	63%	101	29%	5,317.8	1,225.0
1,224.5	570.5	1,795.0	163.1	29%	1,828.1	725.8	653.4	558.0
			934.2	52%	2,553.9		5,971.2	1,783.0

Төсөл	Хөгжлийн түнш	2023 төсөв	2023 Гүйцэтгэл	2024 ТӨСӨЛ
1 Газрын тос боловсруулах үйлдвэр барих төсөл	БНЭУ	160.6	137.4	150.0
2 Улаанбаатар хотын ус хангамжийг нэмэгдүүлэх төсөл	АНУ-МСС	341.3	106.4	334.4
3 Эрдэнэбүрэнгийн усан цахилгаан станц	БНХАУ	123.0	-	150.0
4 Улаанбаатар хотын төв цэвэрлэх байгууламжийг шинээр барих	БНХАУ	94.0	-	80.0
5 10 аймгийн төвийн дулааны станц барих төсөл	БНСУ	82.6	45.3	50.0
6 Улаанбаатар-Дарханы чиглэлд нэмэлт 2 эгнээ зам барих төсөл	ЕСБХБ	85.5	52.5	80.0
НИЙТ		887.0	341.6	844.4

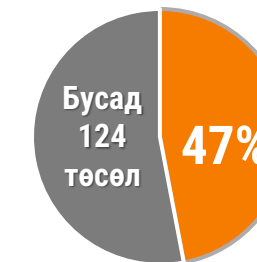
2023 ГҮЙЦЭТГЭЛ

341.6 ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

2024 ОНД САНХҮҮЖИХ ДҮН

844.4 ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

ТОМ 6 ТӨСӨЛ ЭЗЭЛЖ БАЙНА

ШИНЭ СЭРГЭЛТИЙН БОДЛОГО

88 ТӨСӨЛ – **1,520.6** тб төгрөг /2024 онд санхүүжих дүн/

НИЙГМИЙН
САЛБАР БОЛОН БУСАД
42 ТӨСӨЛ **262.4** тб ₮

**БООМТЫН
СЭРГЭЛТ**

11

ТӨСӨЛ

94.6

тб
төгрөг

**ЭРЧИМ
ХҮЧНИЙ
СЭРГЭЛТ**

18

ТӨСӨЛ

376.0

тб
төгрөг

**АЖ ҮЙЛДВЭР-
ЖИЛТИЙН
СЭРГЭЛТ**

10

ТӨСӨЛ

175.0

тб
төгрөг

**ХОТ,
ХӨДӨӨГИЙН
СЭРГЭЛТ**

33

ТӨСӨЛ

365.3

тб
төгрөг

**НОГООН
ХӨГЖЛИЙН
СЭРГЭЛТ**

14

ТӨСӨЛ

504.7

тб
төгрөг

**ТӨРИЙН
БҮТЭЭМЖИЙН
СЭРГЭЛТ**

2

ТӨСӨЛ

5.0

тб
төгрөг

ГЗТ-ААР ХЭРЭГЖИХ ТӨСЛИЙН ЖАГСААЛТ ХӨГЖЛИЙН ТҮНШЭЭР

/ТЭРБУМ ТӨГРӨГ/

18
ХӨГЖЛИЙН
ТҮНШ

1,783.0
ТЭРБУМ
ТӨГРӨГ

130
ТӨСӨЛ

№	Хөгжлийн түнш	Нийт төсөл	2024 ТӨСӨЛ	%
1	АЗИЙН ХӨГЖЛИЙН БАНК	57	468.4	26%
2	АНУ-МСС	1	334.1	19%
3	БНХАУ	14	326.6	18%
4	БНЭУ	2	162.0	9%
5	ЕСБХБ	13	122.7	7%
6	ДЭЛХИЙН БАНК	16	108.4	6%
7	БНСУ	7	102.7	6%
8	ХБНГУ	3	48.5	3%
9	АВСТРИ	4	26.3	1%
10	ПОЛЬШ	2	24.4	1%
11	ЕХОБ	2	16.0	1%
12	БНФУ	2	15.0	1%
13	ЯПОН	1	15.0	1%
14	БОЛОВСРОЛЫН ДЭЛХИЙН ТҮНШЛЭЛ	1	9.5	1%
15	ЛЮКСЕМБУРГ	1	2.7	0.15%
16	КУВЕЙТ	1	0.5	0.03%
17	ХААХОУС	1	0.1	0.01%
18	БЕЛАРУСЬ	2	0.02	0%
НИЙТ		130	1,783.0	100%

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨР

ТӨСВИЙН ОРЛОГО

25.3

ИХ НАЯД ₮

ТӨСВИЙН ЗАРЛАГА

27.4

ИХ НАЯД ₮

Үүнд:

Зээлийн хүү 1,173.6 тб.₮

Гадаад бонд 586.3 тб.₮

Гадаад зээл 497.2 т.б.₮

Дотоод бонд 90.2 тб.₮

ТӨСВИЙН АЛДАГДАЛ

2.1

ИХ НАЯД ₮

ДНБ-ний
(2.8%)

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨР

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨРИЙН ХЭМЖЭЭ

Нэрлэсэн үлдэгдэл

2022 он 31.9 ИХ НАЯД ₮

2023 он 32.2 ИХ НАЯД ₮

2024 он 35.2*
ИХ НАЯД ₮

ӨРИЙН ХЯЗГААР

ТТБТХ 6.1.4

70%

65%

60%

ӨРИЙН ДАРАМТ

ӨҮЦ / ДНБ

52.4%

44.3%

42.7%

БОЛОМЖИТ ОРОН ЗАЙ

*- Нэмж Засгийн газрын өрийн баталгаа гаргахгүй, 2023 онд Монгол Улсын Хөгжлийн банкны Самурай бондыг Засгийн газрын өрийн баталгаа гаргахгүйгээр төлөхөөр тооцоолсон.

ЗЭЭЛЖИХ ЗЭРЭГЛЭЛ

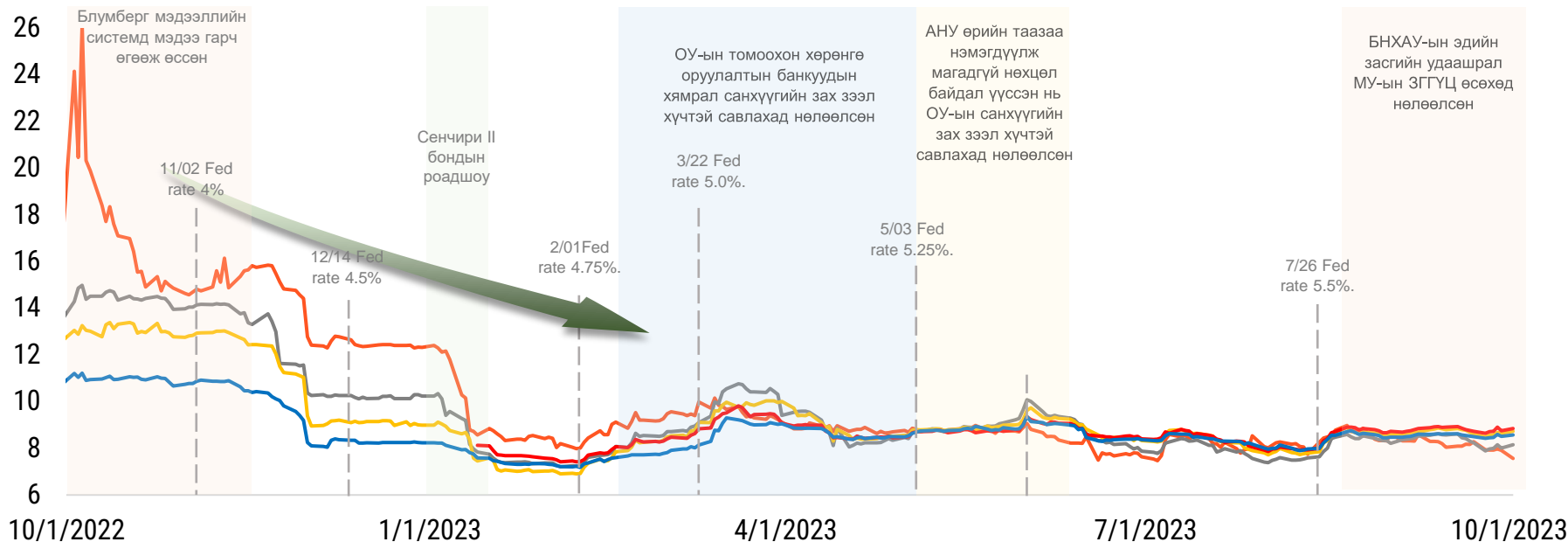
B Moody's
FitchRatings
S&P Global

2018 оноос хойш

Зээлжих зэрэглэлээ тогтвортой хадгалж,
цаашид ахиулах суурь нөхцөлийг бүрдүүлсэн

ГАДААД БОНДЫН ӨГӨӨЖ

ГАДААД БОНДУУДЫН ҮНЭ, ӨГӨӨЖ

10-р сарын 2-ны байдлаар

	Үнэ	Өгөөж
Хуралдай	100.7	7.61%
Номад	93.7	8.12%
Сенчири 27'	84.1	8.69%
Сенчири 28'	99.7	8.84%
Сенчири 31'	77.5	8.55%

ӨРИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТЫН АРГА ХЭМЖЭЭ

2020 он Номад	600.0 сая \$
Мазаалай (2021)	367.2 сая \$,
Чингис (2022)	200.8 сая \$
2021 он Сенчири-I	1,000.0 сая \$
Чингис (2022)	662.4 сая \$,
Гэрэгэ (2023)	266.9 сая \$
2023 он Сенчири-II	650.0 сая \$
Гэрэгэ (2023)	436.9 сая \$,
Хуралдай (2024)	207.5 сая \$

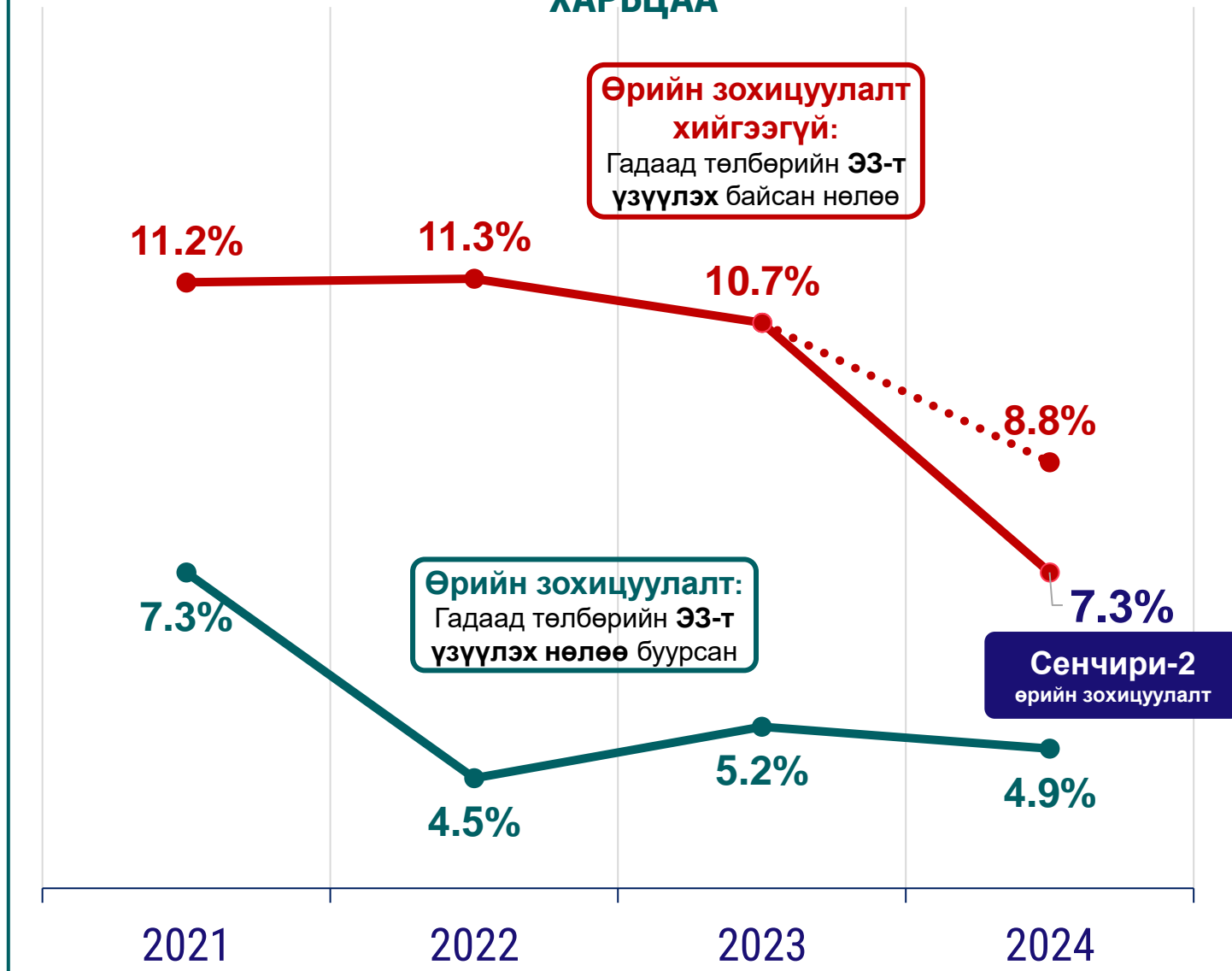
2021-2023.09.30 төлсөн өрийн дүн

11.9

ихнаяд ₮

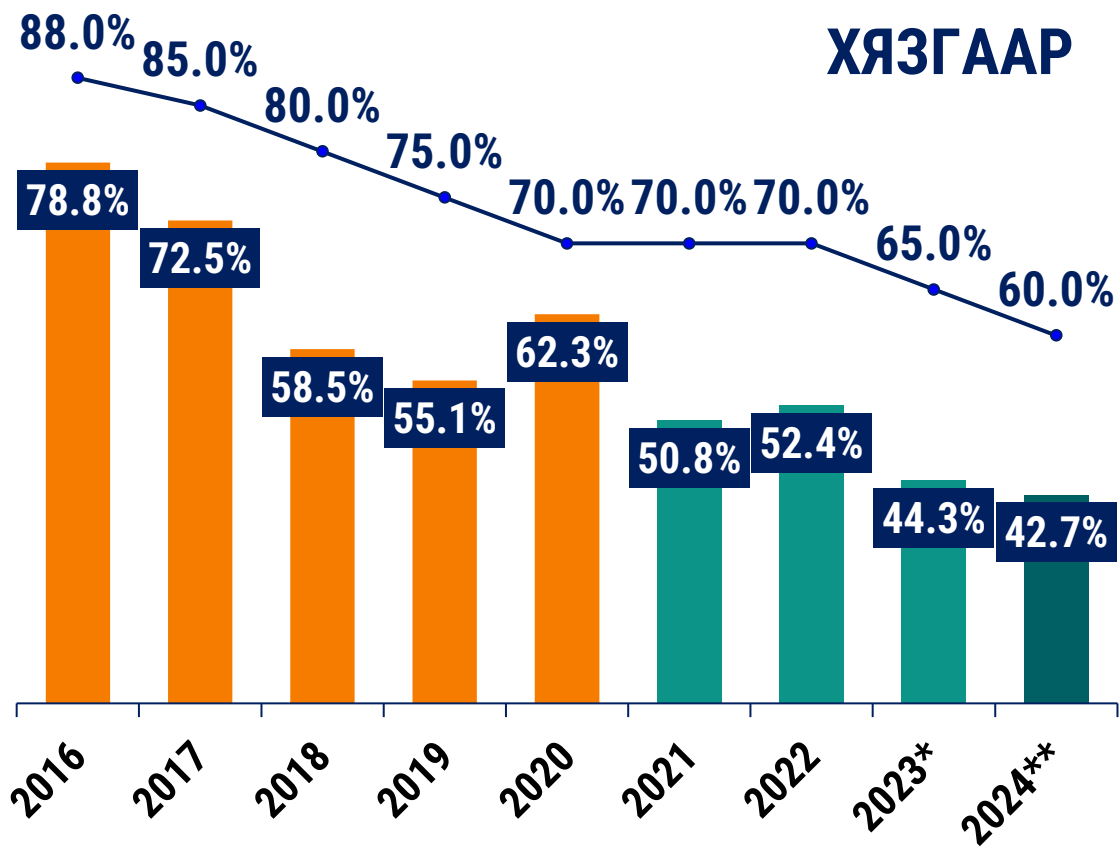
- ▶ Өрийн зохицуулалтаар: **4,877.4 т6 ₮**
- ▶ Төлсөн үндсэн төлбөр: **4,525.3 т6 ₮**
- ▶ Төлсөн хүүгийн төлбөр: **2,512.1 т6 ₮**

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ГАДААД ТӨЛБӨР / ЭКСПОРТ ХАРЬЦАА

Өрийн зохицуулалт: Гадаад төлбөрийн ЭЗ-т үзүүлэх нөлөө буурсан

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨР (ӨҮЦ)-ИЙН ДНБ-Д ЭЗЛЭХ ХУВЬ

*хүлээгдэж буй гүйцэтгэл

**төсөөлөл

КОВИД-19 цар
тахлын улмаар
үүссэн сөрөг
нөлөөлөл

ОУ-ын эдийн
засгийн хүндрэл,
Төлбөрийн
тэнцлийн алдагдал

Улсын төсвийн алдагдал, ханшийн сулрал, орон нутгийн үнэт цаасаар **Засгийн газрын өрийн хэмжээ нэрлэсэн дүнгээр нэмэгдэнэ;**

Засгийн газрын дунд хугацааны стратегиа чанд сахисны үр дүнд **өрийн дарамт буурч байна.**

МУХБ-ны санхүүжилтээр хэрэгжүүлэх “Чойбалсан ДЦС-ын хүчин чадлыг өргөтгөх төсөл”-д **Засгийн газрын өрийн баталгаа гаргана.**

НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

НИЙТ ОРЛОГО **27,156.8** ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

ТОГТВОРЖУУЛАЛТЫН САН **513.7** ТЭРБУМ ₮

ИРЭЭДҮЙН ӨВ САН **1,353.3** ТЭРБУМ ₮

ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО

25,289.8 ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

ТӨСВИЙН
АЛДАГДАЛ **2,070.8** ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

ДНБ
-2.8%

НИЙТ
ЗАРДАЛ **27,360.5** ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

ТЭТГЭВЭР,
ТЭТГЭМЖ
5,145.5

БОЛОВСРОЛ,
ЭРҮҮЛ МЭНД,
СОЁЛЫН
ГҮЙЦ.
САНХҮҮЖИЛТ
4,701.7

ЦАЛИН,
ХӨЛС
3,049.8

ТӨСВИЙН
БАЙГУУЛЛАГЫН
ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ
ЗАРДАЛ
3,390.7

ГАДААД
ЗЭЭЛ,
ТУСЛАМЖ
1,783.0

ХҮҮХДИЙН
МӨНГӨ
1,562.7

БУСАД
ХАЛАМЖ
826.7

ХҮҮГИЙН
ЗАРДАЛ
1,173.6

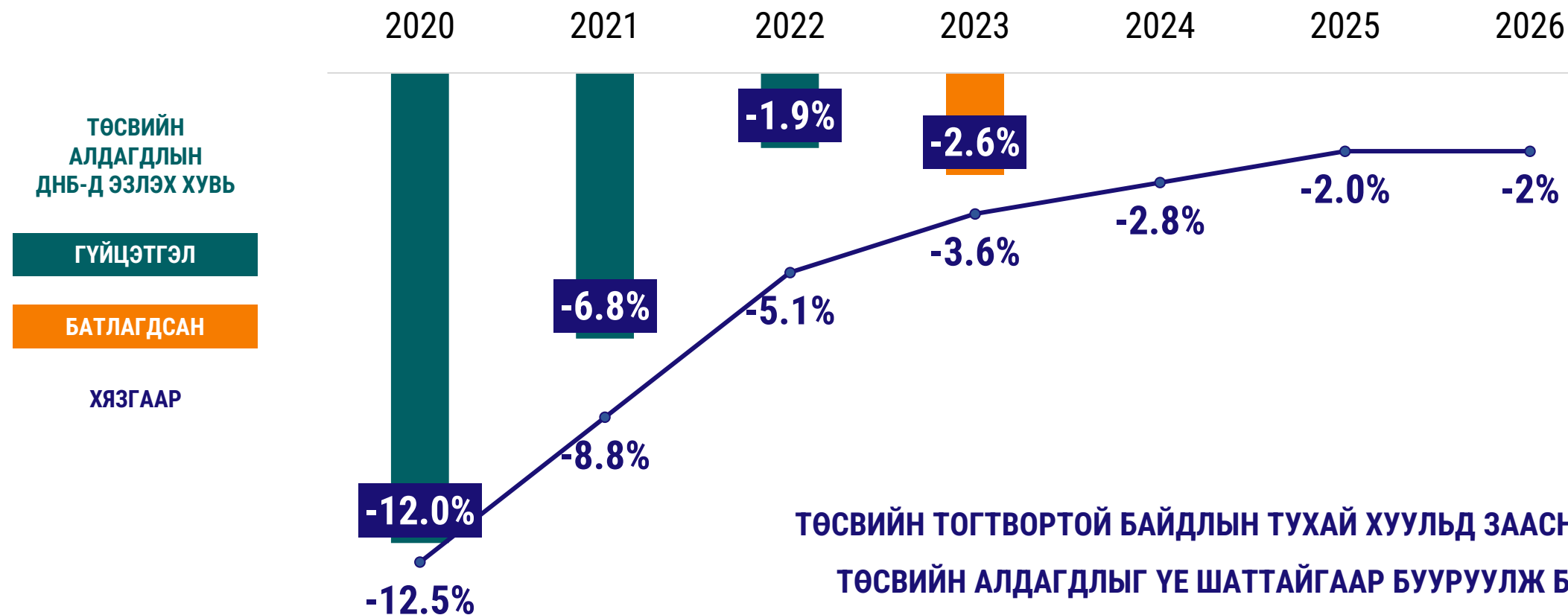
БУСАД:
(ОНХС, ОН-н ХО,
стратегийн
нөөц хөрөнгө,
эргэж төлөгдөх
цэвэр зээл г.м)

2,461.2

УЛСЫН
ТӨСВИЙН
ХӨРӨНГӨ
ОРУУЛАЛТ
3,265.6

НИЙТ
ЭХ ҮҮСВЭР **27,360.5** ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

ТӨСВИЙН ТОГТВОРТОЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ: 19.9 ДЭХ ХЭСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

САНГИЙН ЯАМ

**АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД
БАЯРЛАЛАА!**

НИЙТ ОРЛОГО

27,156.8

ТЭРБУМ ТӨГРӨГ

ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО

25,289.8

ИХ НАЯД ТӨГРӨГ

ТАТВАРЫН ОРЛОГО

17.6%

4,792.9

тэрбум төгрөг

НДШ

15.5%

4,205.2

тэрбум төгрөг

ААНОАТ

15.0%

4,060.2

тэрбум төгрөг

**Гаалийн импортын
НӨАТ**

БУСАД

1,544.3
тэрбум төгрөг

16.6%

4,513.5

тэрбум төгрөг

АМНАТ

8.9%

2,419.0
тэрбум төгрөг

**Дотоодын
НӨАТ**

7.1%

1,934.7
тэрбум төгрөг

**Импортын
гаалийн
албан татвар**

6.4%

1,739.3
тэрбум төгрөг

ХХОАТ

991.0
**Онцгой албан
татвар**

3.6%

Бусад

ТАТВАРЫН...

2.2%

Хувьцааны
ногдол
ашиг

1.3%

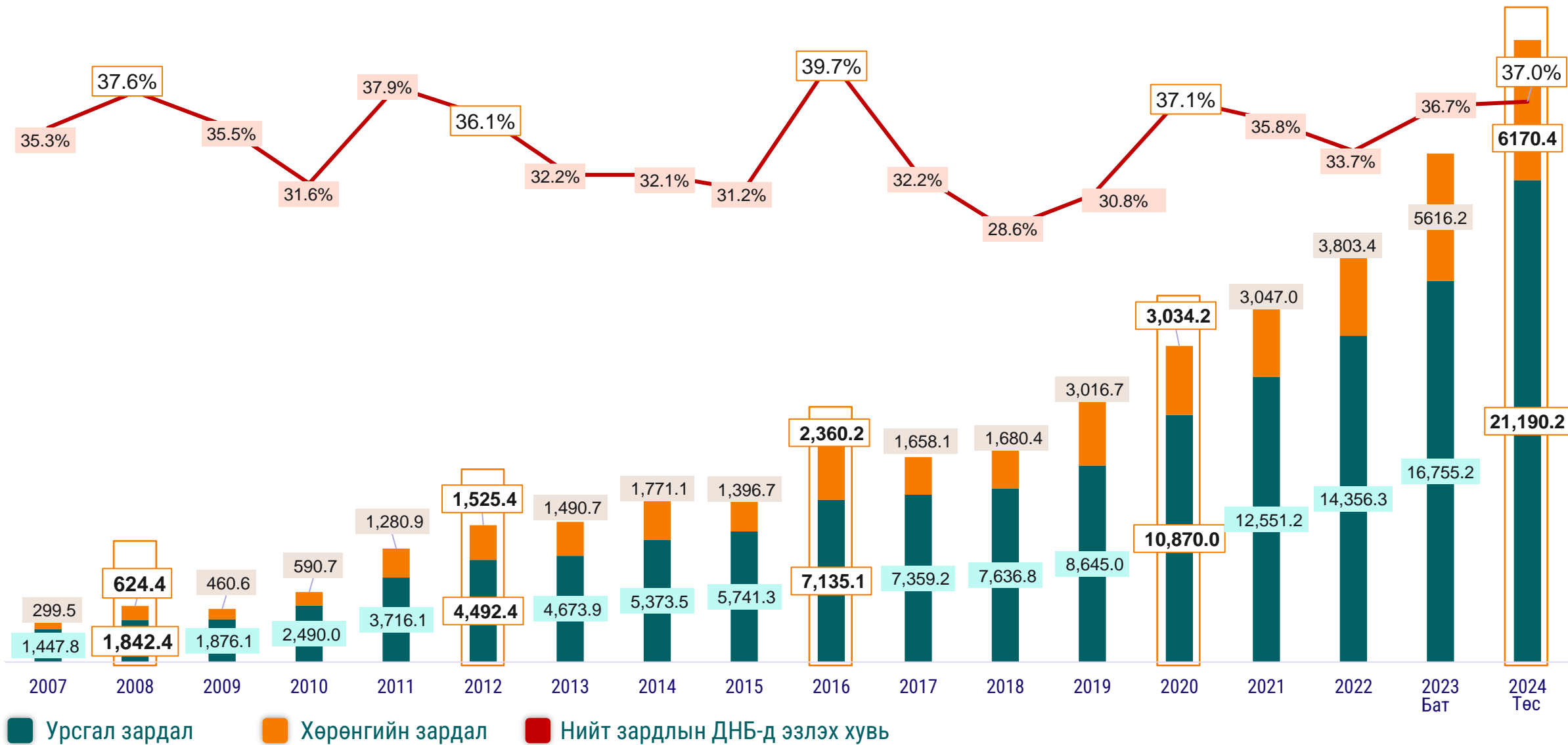
Газрын тос

НИЙТ ЗАРДАЛ: 2024 ОНД

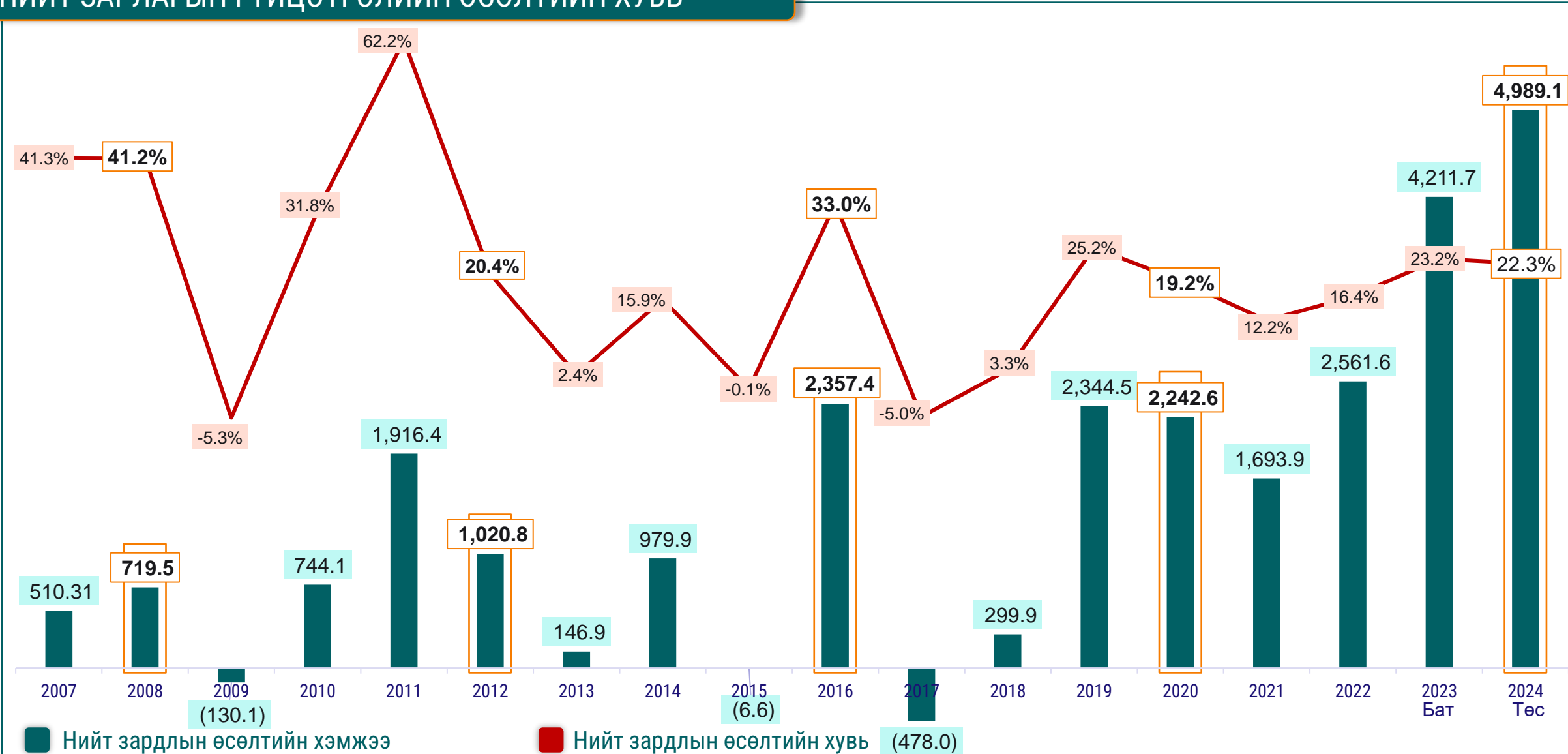
НИЙТ ЗАРЛАГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ДНБ-НД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

/ТЭРБУМ ТӨГРӨГ/

НИЙТ ЗАРЛАГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ӨСӨЛТИЙН ХУВЬ

/ТЭРБУМ ТӨГРӨГ/

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗАР

ЗАРЛАГЫН ӨСӨЛТ 2024

АРГА ХЭМЖЭЭ	2023 ТӨСӨВ	2024 ТӨСВИЙН ТӨСӨЛ	ЗӨРҮҮ	Нэмэгдэж буй зардалд эзлэх хувь
Цалин хөлс	4,711.0	6,551.6	1,840.6	36.9%
НД-ын сангийн тэтгэвэр, тэтгэмж	4,152.7	5,069.1	916.4	18.4%
Халамж, хүүхдийн мөнгө	2,209.0	2,389.5	180.5	3.6%
Хуулийн нөлөөлөл /НД-ын багц хууль, боловсролын багц хууль, төрийн албаны тухай хууль	-	620.1	620.1	12.4%
Зээлийн хүүгийн зардал	1,093.5	1,173.6	80.1	1.6%
Нэг удаагийн шинжтэй /Олимп, сонгууль, геологи-хайгуул, цахим шилжилт, ЭБ нөхөн олговор	-	122.2	122.2	2.4%
Статистик, хүн ам, тарифын өсөлт	-	420.0	420.0	8.4%
Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалт	2,965.6	3,265.6	300.0	6.0%
Орон нутгийн хөгжлийн сан	369.9	482.1	112.2	2.2%
Бусад зардал	6.869.6	7.266.7	397.1	8.0%
НИЙТ	22,371.3	27,360.5	4,989.2	100.0%

2020-2021 ЦАР ТАХЛЫГ ДАВАН ТУУЛАХ

ИРГЭД БОЛОН АЖ АХУЙ НЭГЖҮҮДЭД ЧИГЛЭСЭН ЦОГЦ АРГА ХЭМЖЭЭГ АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН

- Татвараас чөлөөлсөн
- Халамж болон тэтгэмжийг нэмэгдүүлсэн
- Цахилгаан, дулааны эрчим хүчний төлбөрөөс чөлөөлсөн
- Санхүүгийн дэмжлэг олгосон

ЭРҮҮЛ МЭНДЭЭ ХАМГААЛЖ ЭДИЙН ЗАСГАА СЭРГЭЭХ 10 ИХ НАЯД ХӨТӨЛБӨРИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН

Эдийн засгийн өсөлт: **2020: -4.6%**
2021: 1.6%

Төсвийн алдагдал: **2020: -11.9% (-4.4 их наяд)**
2021: -6.7% (-2.9 их наяд)

2022 ГЕОПОЛИТИКИЙН НӨХЦӨЛИЙГ ДАВАХ/ БООМТЫН СЭРГЭЛТ

ТӨРИЙН ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН

“ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, НИЙЛҮҮЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ” ХҮҮГИЙН ТАТААСЫГ НЭМЭГДҮҮЛСЭН

ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН ЗАРИМ БАРАА, БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮНИЙН ӨСӨЛТ, ХОМСТООС СЭРГИЙЛЭХ, СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛСАН

БООМТЫН ЭРГЭЛИЙН ХҮРЭЭНД ХИЛИЙН НЭВТРҮҮЛЭХ ЧАДВАРЫГ НЭМЭГДҮҮЛЭВ

ТӨСВИЙН АЛДАГДЛЫГ ДОРВИТОЙ БУУРУУЛАВ

Эдийн засгийн өсөлт: **5.0%**

Төсвийн алдагдал: **-1.9% (-1.0 их наяд)**

2023 ДАЛД ЭДИЙН ЗАСГИЙГ ИЛ БОЛГОХ/ ИРГЭДИЙН ОРЛОГЫГ ХАМГААЛАХ

ЦАЛИНГИЙН СУУРЬ ХЭМЖЭЭГ НЭМСЭН

“ХҮҮХДИЙН МӨНГӨ” ХҮСЭЛТ ГАРГАСАН ХҮҮХЭД БҮРД ОЛГОСОН

ЗОРИЛТОТ ХАЛАМЖИЙН ТЭТГЭВЭР, ТЭТГЭМЖИЙГ НЭМЭГДҮҮЛСЭН

ТЭТГЭВРИЙН ЗӨРҮҮ АРИЛГАСАН, ИНФЛЯЦТАЙ УЯЛДУУЛСАН

НҮҮРС – ДАЛД ЭДИЙН ЗАСГИЙГ ИЛ БОЛГОСОН

ГАДААД ӨРИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТЫГ ХИЙВ

ТӨСВИЙН ОРЛОГО 1.9 ИХ НАЯДААР ДАВЖ БИЕЛЭВ

Эдийн засгийн өсөлт: **6.0%**

Төсвийн алдагдал: **-2.6% (-1.6 их наяд)**